

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

๑. สิทธิ

๑. สิทธิ

(๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอการเสนอข้อเท็จจริงข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

๑. สิทธิ

๑. สิทธิ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๗๗ ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยผลการหรือโดยคำร้องขอของกลุ่มความฝ่ายใด แต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน

มาตรา ๑๗๘ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้เท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- (๑) โจทก์และทนาย
- (๒) จำเลยและทนาย
- (๓) ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๔) พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- (๕) ล่าม
- (๖) บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล
- (๗) พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาล แล้วแต่จะเห็นสมควร

ความเห็น

พิเคราะห์แล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และการจำกัดสิทธิเสรีภาพจะกระทำได้ที่จำเป็น และสาระสำคัญของสิทธิหรือหลักการสำคัญของสิทธิเสรีภาพในเรื่องนั้นจะต้องไม่ถูกกระทบกระเทือนโดยผลของการออกกฎหมายมาจำกัดสิทธิเสรีภาพ ดังนั้น กฎหมายใดก็ตามที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับการตราขึ้นโดยไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง ย่อมถือได้ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ และกฎหมายนั้นย่อมไม่อาจใช้บังคับได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติในเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่กล่าวถึง (๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา หลักประกันขั้นพื้นฐานในการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ การตรวจเอกสาร การเสนอข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานของตน การคัดค้าน

ผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษาหรือคำสั่ง คำว่า “การพิจารณาโดยเปิดเผย” เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการอำนวยความยุติธรรม ซึ่งหมายความว่า ประชาชนมีโอกาสรับรู้ การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นสำคัญที่สุดโดยตลอดจนกระทั่งถึงชั้นศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งในคดีนั้นเป็นขั้นสุดท้าย การที่ประชาชนรับรู้อาจเป็นการรับรู้ด้วยตัวเอง คือเข้าไปฟังการพิจารณา ในห้องพิจารณาของศาล หรือรับรู้ผ่านทางสื่อมวลชนซึ่งมีผู้สื่อข่าวไปฟังแล้วนำมาถ่ายทอดออกสู่ สาธารณชน ส่วนการพิจารณาในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา โดยปกติเป็นการนำสำนวนการพิจารณาของ ศาลชั้นต้นมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งแล้วทำความเห็นและคำวินิจฉัยออกมาเท่านั้น ไม่มีการสืบพยานในห้อง พิเคราะห์เหมือนศาลชั้นต้น จึงไม่มีกรณีที่ต้องทำโดยเปิดเผยอีก แต่หากมีกรณีที่ศาลเห็นสมควรฟัง พยานหลักฐานเพิ่มเติมอีกจากที่ศาลชั้นต้นได้ทำมาแล้ว ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ต้องทำโดยเปิดเผย เช่นกัน

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาล ในการสั่งพิจารณาคดีโดยลับ เมื่อเห็นสมควรโดยผลการหรือโดยคำร้องขอของกลุ่มความฝ่ายใด แต่ต้อง เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ จึงเป็นข้อยกเว้นการพิจารณาโดยเปิดเผย โดยเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการพิจารณาลับ ซึ่งกล่าวถึงเหตุที่ศาลพึงสั่งให้มีการพิจารณาลับ โดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าฟังเพราะข้อความ ที่นำสืบในการพิจารณาอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล หรือมีผลต่อความมั่นคงของประเทศได้ ถ้าล่วงรู้ไปถึงประชาชน และดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๘ ซึ่งกล่าวถึงตัวบุคคลที่จะอยู่ในห้องพิจารณา ระหว่างการพิจารณาลับ

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๒) บัญญัติให้การพิจารณาคดีต้องกระทำ โดยเปิดเผย เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับความเป็นธรรม แต่รัฐสามารถ บัญญัติกฎหมายให้ยกเว้นหลักการดังกล่าวได้ ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ที่ให้การยอมรับ หลักการดังกล่าว โดยบัญญัติให้อำนาจในการตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ได้ แต่ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ และเสรีภาพนั้นมีได้ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ถือเป็นบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่บัญญัติยกเว้นหลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย โดยให้อำนาจศาลในการสั่งพิจารณาคดี

โดยลับ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน และมีได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่ประการใด จึงมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิใช่เป็นการบังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือตัวจำเลยเป็นการเฉพาะเจาะจง ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๘ ที่ว่าด้วยการพิจารณาเป็นการลับยังได้เปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีอยู่ ณ ห้องพิจารณาคดีได้ ดังนั้น การที่ศาลอาญาสั่งให้พิจารณาเป็นการลับโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ จึงมิได้เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลยเนื่องจากจำเลยมีทนายความเข้ามาแก้ต่างให้สามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของตน และหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ดังกล่าว จึงมิได้เป็นการจำกัดสิทธิจำเลยแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ